

få den, der tænker ilde om den slags ordninger. Så derfor slutter anmeldelsen her. Den slutter med en anbefaling. Dog kun af den sobre bog. Ikke af statslig forskningsstyring.

Mogens N. Pedersen
Institut for Erhvervsret og Politologi
Odense Universitet

Bjarne Herskin, *Undervisningsteknik for universitetslærere*, København: Samfundslitteratur, 1995, 185 s., kr. 225,00.

Bjarne Herskin har i en række år afholdt kurser i undervisningsteknik for universitetslærere. Gamle kursusdeltagere vil ikke genkende til bogens indhold: den sammenfatter og uddyber kursernes grundlæggende budskab, nemlig at vi universitetslærere skal udskifte "faglogikken" med en "pointestyring" som grundlaget for vores undervisning.

Faglogikken indebærer, at læreren som oftest følger tekstens/lærebogens strukturering af stoffet. Gennemgangen bliver derfor ofte en kommenteret sammenfatning af tekstens hovedpunkter. Faglogikken kommer altså helt til at dominere pædagogikken og det har tit en række negative konsekvenser for indlæringen: meningen med lektionen ("hvad fik jeg egentlig ud af det her?") glider i baggrunden, og det samme gør stoffets placering i en bredere kontekst ("hvordan kan jeg konkret bruge det her?"). Samtidig lægger faglogikken hyppigt en dæmper på diskussion; læreren kan måske godt se relevansen af et spørgsmål, men vil gerne vente med at tage det op, indtil det "passer ind" i den faglogiske gennemgang, hvad enten ventetiden så er tyve minutter, tre timer, eller tre måneder.

Herskins pædagogiske alternativ er pointestyring, og selv om modsætningen mellem faglogik og pointestyring overdrives noget, sker det i en god sags tjeneste. Udgangspunktet er lærerens refleksion over, hvilke pointer dagens lektion skal formidle til studenterne. Altså, hvad skal undervisningen producere af indlæring (pointer og delpointer) og hvordan skal undervisningen tilrettelægges (hvilket forløb med hvilke pædagogiske værktøjer) for at opnå denne indlæring? Det overordnede formål er naturligvis at bringe de studerende en dyb forståelse for komplekse faglige problemstillinger (en forståelse, læreren meget gerne skulle besidde i forvejen). Men man kan ikke overføre denne forståelse som en pakkeløsning. Den skal nedbrydes i pointer og delpointer. Og en første forudsætning for at gøre det er naturligvis, at læreren har gjort sig nogle overvejelser over de pointer, dvs. den erkendelse, de studerende skal have ud af lektionen og forløbet.

Det lyder selvfølgelig banalt, og det er det til en vis grad også. Men der er ingen tvivl om, at selv meget garvede undervisere kan have glæde af at tænke over, hvilke pointer deres lektioner skal indeholde, og så tilrettelægge undervisningen derefter. I tilknytning hertil gennemgår Herskin en række pædagogiske værktøjer, der hvert tildeles et kapitel (visualisering, eksempler, dialog, gruppearbejde). Der er også et kapitel om de særlige pædagogiske problemer, som forelæsnings frembyder, ligesom forløbsplanlægningen gennemgås i detaljer.

Pointestyring er et fortrinligt pædagogisk princip, og der er mange gode betragtninger om anvendelsen af forskellige pædagogiske redskaber og om alle de problemer, som en universitetslærer støder på i undervisningen. Bogen kan altså varmt anbefales; det er en god idé at di-

få den, der tænker ilde om den slags ordninger. Så derfor slutter anmeldelsen her. Den slutter med en anbefaling. Dog kun af den sobre bog. Ikke af statslig forskningsstyring.

Mogens N. Pedersen
Institut for Erhvervsret og Politologi
Odense Universitet

Bjarne Herskin, *Undervisningsteknik for universitetslærere*, København: Samfundslitteratur, 1995, 185 s., kr. 225,00.

Bjarne Herskin har i en række år afholdt kurser i undervisningsteknik for universitetslærere. Gamle kursusedtagere vil ikke genkende til bogens indhold: den sammenfatter og uddyber kursernes grundlæggende budskab, nemlig at vi universitetslærere skal udskifte "faglogikken" med en "pointestyring" som grundlaget for vores undervisning.

Faglogikken indebærer, at læreren som oftest følger tekstens/lærebogens strukturering af stoffet. Gennemgangen bliver derfor ofte en kommenteret sammenfatning af tekstens hovedpunkter. Faglogikken kommer altså helt til at dominere pædagogikken og det har tit en række negative konsekvenser for indlæringen: meningen med lektionen ("hvad fik jeg egentlig ud af det her?") glider i baggrunden, og det samme gør stoffets placering i en bredere kontekst ("hvordan kan jeg konkret bruge det her?"). Samtidig lægger faglogikken hyppigt en dæmper på diskussion; læreren kan måske godt se relevansen af et spørgsmål, men vil gerne vente med at tage det op, indtil det "passer ind" i den faglogiske gennemgang, hvad enten ventetiden så er tyve minutter, tre timer, eller tre måneder.

Herskins pædagogiske alternativ er pointestyring, og selv om modsætningen mellem faglogik og pointestyring overdrives noget, sker det i en god sags tjeneste. Udgangspunktet er lærerens refleksion over, hvilke pointer dagens lektion skal formidle til studenterne. Altså, hvad skal undervisningen producere af indlæring (pointer og delpointer) og hvordan skal undervisningen tilrettelægges (hvilket forløb med hvilke pædagogiske værktøjer) for at opnå denne indlæring? Det overordnede formål er naturligvis at bringe de studerende en dyb forståelse for komplekse faglige problemstillinger (en forståelse, læreren meget gerne skulle besidde i forvejen). Men man kan ikke overføre denne forståelse som en pakkeløsning. Den skal nedbrydes i pointer og delpointer. Og en første forudsætning for at gøre det er naturligvis, at læreren har gjort sig nogle overvejelser over de pointer, dvs. den erkendelse, de studerende skal have ud af lektionen og forløbet.

Det lyder selvfølgelig banalt, og det er det til en vis grad også. Men der er ingen tvivl om, at selv meget garvede undervisere kan have glæde af at tænke over, hvilke pointer deres lektioner skal indeholde, og så tilrettelægge undervisningen derefter. I tilknytning hertil gennemgår Herskin en række pædagogiske værktøjer, der hvert tildeles et kapitel (visualisering, eksempler, dialog, gruppearbejde). Der er også et kapitel om de særlige pædagogiske problemer, som forelæsnings frembyder, ligesom forløbsplanlægningen gennemgås i detaljer.

Pointestyring er et fortrinligt pædagogisk princip, og der er mange gode betragtninger om anvendelsen af forskellige pædagogiske redskaber og om alle de problemer, som en universitetslærer støder på i undervisningen. Bogen kan altså varmt anbefales; det er en god idé at di-

skutere den med fagfæller, således at man i fællesskab kan konkretisere principperne om pointestyring og anvendelsen af diverse værktøjer på ens eget fagområde.

Jeg har også nogle indvendinger. Nogle af de problemer, man støder på i universitetsundervisningen, er kun sporadisk behandlet. Det gælder for eksempel ujævne deltagerforudsætninger, mulige modsætninger mellem lærerstyring og studenteraktivitet, og forholdet mellem skriftlighed versus mundtlighed i undervisningen. Samtidig får man ind imellem indtrykket af, at man kan planlægge sig ud af alle pædagogiske problemer. Her ville jeg have foretrukket en tydeligere fokusering på dilemmaer.

Der kunne godt være gjort mere ud af uortodoks undervisning, for eksempel dialogbaseret undervisning i kombination med pointestyring. Udgangspunktet er hele tiden det konventionelle: læreren står ved pulten og skal formidle forståelsen.

Hvad det tekniske angår, er forfatteren skidt hjulpet af forlaget Samfundslitteratur: bogen er uskønt opsat, med meterhøje sidetal klasket helt ud margenen og en trist typografi. Registret er dårligt, lavet af en maskine og ikke set ordentligt efter; definitionen af kernebegrebet "situationel forståelse" findes for eksempel på side 21, men den henvisning leder man forgæves efter i registret, der dog "kompenserer" ved at henvise to gange til side 31.

Georg Sørensen
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Erik Ib Schmidt, *Miljøpolitik - hvorfor og hvordan?*, København: Spektrum, 1995, 175 s., kr. 128,00.

Der er megen samfundsvidenskab, som har et noget puritansk forhold til selve indholdet i den politiske debat. Det antages således at være legitimt for en politolog eller en sociolog at fortælle, hvilke *holdninger* denne eller hin har om dette eller hint, eller - endnu bedre - at vise, hvilke *interesser*, der har påvirket eller fremover vil påvirke bestemte beslutninger. Økonomerne taler tilsvarende puritansk om private *præferencer*, der skal aggregeres på eksisterende eller virtuelle markeder, og de udviser stor behændighed i forsøgene på at skjule enhver stillingtagen i værdimæssige spørgsmål. Der spørges kun sjældent direkte til holdningernes rimelighed eller til interessernes væsentlighed og legitimitet, og folks præferencer blander man sig jo da ikke i.

Kodeordet for sådanne puritanere er værdifrihed, og antagelsen er, at man med sin indirekte tilgang til politikken kan holde sig neutral i forhold til de mange forskelligartede ønsker, idealer og livsformer, som karakteriserer et moderne samfund. Ved at a- eller irrationalisere enhver værdimæssig stillingtagen og reducere den til at være blot et udtryk for subjektive holdninger og præferencer synes man at kunne unddrage sig eller holde sig neutral i den politiske diskussion. I realiteten påvirker man imidlertid derved den offentlige diskussion i en bestemt - og sjældent særlig heldig - retning, så det politiske kommer til at fremstå som en kamp mellem en lang række hver for sig lige arationelle holdninger, interesser og præferencer.

Også Erik Ib Schmidt lægger i sin nye bog om miljøpolitik ud med at gøre værdifrihed til præmis - med udgangspunkt i en tolkning af værdier som blot subjektive projektioner. Heldigvis glemmer han hurtigt dette udgangspunkt og giver sig i stedet til seriøst og direkte at diskutere